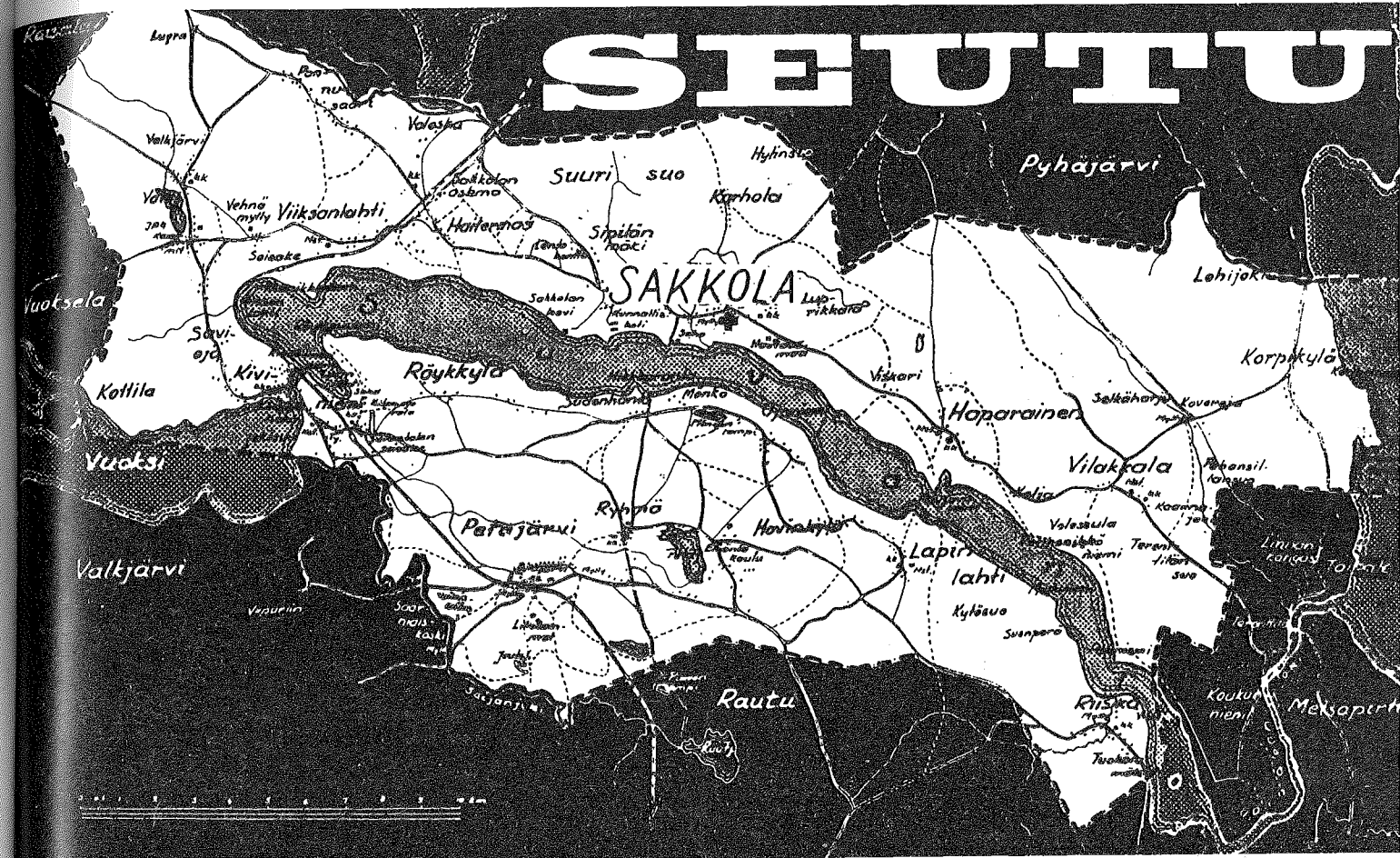
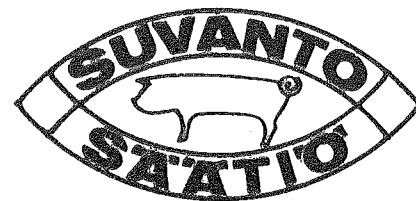

SUVANNON SEUTU

SUVANNON
YMPÄRISTÖN
KOTISEUTU-
LEHTI • Julkaisija

N:o 5 1977
ELOKUU

Keittokurssilaiset Pannusaaren Kekillä 17. lokakuuta 1916. Juho Kekki on takarivissä ja hänen edessään on vaimonsa Amalia. Kurssien opettajana oli Niina Korhonen. Kuvassa oleva pikku poika on Aaro Kekki. Kuvassa olevista on enää elossa seuraavat henkilöt: Aune Suutari, Aino Kiuru, Amalia Kekki, Amalia Kaasalainen ja Anna Kaasalainen. Valokuvan antoi käyttöömme Aino Kiuru ja hän eturivissä kuvassa.

Kun Suvannon Seutu meillä luet-
taan tarkkaan, niin tulee aina
luetuksi myös "Tapulin varjossa".
Siinä on paljon yleviä ajatuksia
herättävää, mutta joskus olen ol-
lut huomaavinani siinä sellaisia
piirteitä, joita eräs Nazarealainen
ruoski tunnetussa vertauksessaan
fariseus ja publikaani: "Kiitän Si-
nua Herra, etten minä olen niin-
kuin nuo muut ihmiset jne."

Silloin tuli mieleeni tuhma aja-
tus. Liekö ollut itsensä sielunvihol-
lisen lähettämä? Jo vanhat roo-
malaiset sanoivat ennen tuomion
julistamista: "Audiatur et altera
pars" eli kuultakoon toistakin
puolta.

Olen niin kerettiläinen, etten us-
ko, että kaikki asiat ja ihmiset oli-
sivat joko mustia tai valkoisia.
(Kun ei ole Luojan luontokaan)

Nazarealaisen varjossa

Kyllä niissä kaikissa on aika mo-
nia vivahteita. Ei ole täydellistä
hurskasta, jos ei ole täydellistä
syntistäkään.

Jos ihminen tuntee itsensä täy-
delliseksi, niin sillä hetkellä lak-
kaa kaikki henkinen kasvu. Mitäs
voit enää kaataa täyteen viinilei-
liin? Kaukana ei tällöin ole myös-
kään kateus. Kun tuolla pahalla
ihmisellä menee niin hyvin...
Olisi houkuttelevaa ollakin paha.
Olisikohan? Joudutaan siihen kiel-
lettyyn hedelmään. Jos omaksum-
me mustavalkoisen maailman-
kuvan, joudumme logiikan noidan-
kehään.

Silloin emme voi, vaikka olisi
haluakin, toteuttaa Korkeimman
tahtoa, joka on, että ihmisen on
henkisesti kasvatettava ja kehityt-

tävä kohti Jumalaa. Tätä tarkoit-
ti Nazarealainen kun hän sanoi
"Seuratkaa minua".

Anteeksi pimeyteni, jos otak-
sun, (sellaiseenkin voi ajattelu
johtaa) että myös Nazarealaisel-

misiä perintöoikeutenaan hake-
maan suoraa yhteyttä Jumalaan.
Mutta tuo oikeus sittemmin mo-
nopolisoitiin. "Tapulin varjossa"
tapahtui enemmän hirveyksiä,
kuin missään muualla.

la oli jo kenties hyvinkin pitkä ja
ehkä raskaskin kehityskausi taka-
naan.

Hänet lähetettiin tänne esiku-
vaksi ja lunastajaksi. Siis rohkai-
semaan ihmisiä siinä, että todella
kannattaa pyrkiä kohti Jumalaa.
Hän oli jo päässyt Jumaluuteen.
Hän halusi kasvattaa meitä mui-
takin Jumalan Lapsiksi.

Asemansa perusteella hän hal-
litsi luonnonvoimia ja salaisuuk-
sia. Mutta mitä tekivät papit ja
muut silloiset saarnamiehet. He
julistivat yhteen ääneen. "Tuon
miehen voima ei voi olla muusta
kuin paholaisesta kotoisin."

Hän kielsi myös tuomitsemisen
ja ihmisten mielivaltaisen jaoitte-
lun. Siitä tuli nimitys: "Pahin
kansanvillitsijä". Hän kehoitti ih-

Nazarealaisen hyvä sanoma
kytkettiin dogmeihin ja se näivet-
tyi. Dogmit estävät kehittymisen
On erittäin suuressa määrin toden-
näköistä, että ihmiskunta on his-
toriansa suurimman henkisen mur-
roskauden edessä. Nyt välttämät-
tä tarvittaisiin suoraa yhteyttä
Isään, Poikaan ja Pyhään Hen-
keen.

Olen varma. Tälläkin hetkellä
on monien onnistunut saada näitä
yhteyksiä, mutta heidän on pidet-
tävä ne omina tietoinaan, sillä jo-
ku "vanhurskas" julistaisi ne oitis
paholaisen juoniksi.

Voi olla suuri parku, kun itse
Nazarealainen ajan täytyttyä ru-
peaa purkamaan noita monopoli-
klikkejä.

a. o.

PAAVO

Saarijärven salomailla tilallan-
sa hallaisella asui Paavo... Teksti
on kansallisrunoilijamme Johan
Ludvig Runebergin käsialaa. Se
on katkelma hänen runostaan
Saarijärven Paavo.

Tiedossani ei ole, oliko Saarijär-
ven Paavolla elävässä elämässä
verta ja lihaa oleva vastine, vai
onko kysymyksessä vain Johan
Ludvig Runebergin sanan sivelti-
mellä muovaama monumentaali-
nen muistomerkki koko suomalai-
sen talonpoikaiston peräänanta-
mattoman sisun ja sinnikkyuden
muistolle?

On luultavaa, että identtisesti
yksilöitävää Saarijärven Paavoa
emme löydä, sillä heitä oli silloin
tuhansia ja on vieläkin.

He ovat niitä lähimmäisiämme,
jotka eivät lyö "rumpua" itses-
tään, eivät kehu, eivätkä kerskaa
ja jotka vain harvoin huomataan.

Selaillessani muistojeni kirja-
vaa kuvakirjaa astuu sen ensim-
mäiseltä lehdelta eteeni mies, —
häinkin Paavo, jonka usein samais-
tan Saarijärveläiseen kaimaansa.
— Hän oli Kurikan Paavo.

Muistojeni kuvakirjan ensim-
mäinen lehti, tosin ajan haalista-
ma ja hämärä, alkaa vuosiluvul-
la 1918.

Tuon mainitsemani vuosiluvun
muistan siksi, että sen vuoden
marraskuussa isäni kuoli.

Silloin minun sydäntäni riipaisi
äitini sanaton suru ja hillitön it-
ku. Silloin minäkin itkin...

Tuo vuonna 1918 itkemäni it-
kuni ei suinkaan ollut ensimmäi-
nen itkuni, eikä se suinkaan jää-
nyt viimeiseksikään itkukukseni,
mutta sen muiston merkitys on ai-
nutkertainen ja sen sanoma säilyy
kuolemaani asti.

Tuskinpa minä silloin lienen kä-
sittänyt koko laajuudessaan me-

netyksemme merkityksen. Sen to-
sin tajusin, että oli tapahtunut jo-
tain sellaista pahaa, joka olennai-
selta osaltaan tulisi vaikuttamaan
koko perheemme tulevaisuuteen.

Sen tiedän, että sillä hetkellä
äitini sydäntä raastoi surun li-
säksi huoli nelilapsisen perheensä
toimeentulosta, sillä kuin tulisin
kirjaimin kirjoitettuina ovat sydä-
meeni syöpyneet äitini äidin tyttä-
relleen lausumat lohduttavat sa-
nat:

— "Älä sie laps raiskain itke
nuoi kovast, kylhä Jumala pittää
siust ja siu lapsistais huole"...

Sitä hetkeä jonka silloin koin,
en voi koskaan unohtaa.

Minä muistan kuinka äitini pai-
noi kyynelehtivän päänsä äitinsä
syltiin ja silitti hellästi lastensa
tukkaa. — Se oli vuosi 1918.

Koveraoja (Kover'oja) oli kap-
pale karua ahoa. Kylän ainoa
nähtävyys oli kouriintuntuva köy-
hyys, ränsistyneet torpat ja ryy-
syiset lapset (Huom. puhtaat ja
siististi paikatut vaatteet). Kylän
kukoistavan "pirttiviljelyksen"
ansioista vallitsi naisväen keskuu-
dessa jatkuva täystyöllisyys, jota-
vastoin miesten keskuudessa työl-
lisyys oli kausiluontoista ja alimi-
toitettua. Korvesta oli kannikka
kopattava — jos oli mistä kopa-
ta. Korpea toki oli, mutta vasta

lapsenkengissä taaperteleva puun-
jalostusteollisuutemme ei potanut
puupulaa. Halko oli melkein ainoa
artikkeli joka kävi kaupaksi, ja
senkin menekillä oli joskus vai-
keuksia.

Ennen itärajan sulkeutumista
oli rajantakainen Pietari myös
koveraojalaisille ylivoimaisesti
suurin työnantaja. Pietari oli kuin
suuri sulatusuuni, se nieli kitaan-
sa kaiken sen, minkä sinne veit.
Rajan sulkeutumisen myötä tuli
työttömyys. (Nämä, sekä monet
muutkin tässä kirjoituksessani
esiintyvät tiedot perustuvat nau-
hoittamiini haastatteluihin).

On ehkä anteeksiantamatonta
suuruudenhulluutta, jos nimitte-
len kotikylääni Koveraojaa kyläk-
si, sillä eihän se mikään kyllä ol-
lut. Se oli vain neljän mökin muo-
dostama alakuloinen rykelmä
puutteen kyllästävä köyhyyttä
jossa korkeampaa elintasoja edusti
Albiinin mylly- ja sahalaitos. Ja
nekin varsin vaatimatonta suu-
ruusluokkaa. Se oli vain sellainen
yhden miehen pienyritys joka kii-
reisimpinä aikoina saattoi antaa
tilapäisesti työtä miehelle tai pa-
rille, mutta normaalisti vain Al-
biinille itselleen.

Vain kaksi mökkiläistä omisti
vähän maata, muut eivät sitä-
kään. Nämä maata omistavat
"kapitalistit", Haikonen ja Kuri-
kan Paavo, omistivat molemmat
maata niin vähän, ettei heitä keh-

Pärssisen Konepaja

35500 Korkeakoski puh. 935-81 204

Valmistamme mm:

- TERÄSHALLEJA, OVIA JA IKKUNOITA
- AUTON LAVOJA YM. KULJETUSKALUSTOA
- TRAKTORIN TYÖVÄLINEITÄ
- KORISTETAKOTÖTTÄ

taa edes pienviljelijöikseen sa-
noa.

Olettaakseni Paavo ei ollut pal-
jasjalkainen sakkolalainen, vaan
hänen kehtonsa lienee keinahdel-
lut Metsäpirtin pitäjässä?

Kenties Paavosta tuli sakkola-
lainen vasta silloin, kun Paavo nai
vaimokseen Meskasen "Ivan"
nuorimman tyttären, Helenan, ja
osti Koveraojalta räätäli Antti
Määttäsen torpan?

Antti -räätäli, jonka vaimo oli
Paavon vaimon sisar, osti itselleen
pienen maanviljelystilan Vilakka-
lan kylän Koveraojan puoleisesta
laidasta ja eli siinä Anninsa kans-
sa onnellisena melkein elämänsä
loppuun asti.

En tiedä, milloin ja missä päät-
tyi Antin ja Annin maallinen mat-
ka, mutta oletan, että molemmat
astuivat Herramme eteen kauka-
na sieltä missä rakkaat kotikon-
tumme sijaitsivat ja missä olivat
heimomme juuret. Se aika jolle
tämä kertomukseni ajoittuu, oli
Antinlaiselle hyvälle ammattimie-
helle kohtalaisen hyvää aikaa, jo-
ten Antti Anninsa kanssa voi hy-
vin ja vaurastui, mutta Paavo
parka...

Metsätyömies on kai osuvin ar-
vio arvioitaessa Paavon senhätkis-
tää ammattia? Perhettä Paavolle
kasvoi kuin sieniä sateella. Tun-
nollisesti täytti Paavo Jumalan
käskyn: "Lisääntykää ja täyttä-
kää maa."

On sanomattakin selvää, että
kovaa ja työntäyteistä oli Paavon

elämä, mutta kovaakin kovempi
oli Paavo itse. Ei antanut Paavo
puuttele periksi, eikä masentu-
nut vastoinkäymisistä, vaan:

Kun puute uhkas, teki Paavo
kaksinverroin työtä.

Kun päivä päättyi, lisäs Paavo
päiväänsä toisenpuolen yötä. Kun
syksy saapui ja aurinko lyhensi
kultaisen kehränsä kulkemaan ra-
taa, kerrottiin Paavon lähteneen
jo aamuyön varhaisina tunteina
palstalleen "vanarin" valossa.
"Vanarin" valossa teki Paavo työ-
tään aamunkoittoon asti ja kun
illan hämärä jälleen sulki lumi-
sen metsän hämäänsä vaippaansa,
teki Paavo "vanariinsa" jälleen
valon ja jatkoi työtään myöhäi-
seen iltaan asti.

Kun talven valta viimein loppui
ja saapui Suomen suloinen kesä,
venytti Paavo vieläkin päivänsä
pituutta. Nyt Paavo tuskin nuk-
kui lainkaan, torkahti vain hetki-
sen. Ei ollut Paavolla varaa pit-
kään uneen. Tiukassa oli silloin
köyhällä leipä. Tiukemmassa kuin
osattiin uskoakaan. Selkänahka
oli köyhän pankki, sen varassa le-
päsi leipävarras...

Ensin teki Paavo metsässä pit-
kän ja uuvuttavan työpäivän, etsi
levätessään muurahaisen pesät ja
kun yö saapui, meni Paavo takai-
sin metsään, lapioidi muurahaisen-
pesän säkkiinsä ja kun auringon
ensimmäiset säteet lankesivat
maanpinnalle, tyhjensi Paavo säk-
kinsä sisällön vedellä ympäröi-
tyyn juoksumatkeaan. Vain het-

kisen nukahti väsynyt mies ja
aloitti uuden päivän...

Mitä metsä- ja maatalouden pii-
riin kuuluvien töiden taitamiseen
tulee, oli Paavo alallaan monitoi-
mimies —, melkeinpä tekisi miele-
ni sanoa sakkolalaisittain —,
"kaik-niekka". Mutta lukuisista
taidoistaan huolimatta hänelläkin
oli eräs puute: Metsätyömies-
uransa alkuaikoina hän ei osannut
kunnostaa sahaansa. Mutta kun
häätä oli suurin, oli apukin lähellä.
Kas, asuihan naapurissa Paavon
lankomies, Meskasen Heikki, ja
Heikki jos kuka osasi sen taidon.
— Ja oppihan Paavo, mutta mo-
net "tsaijut" sai Helena veljelleen
keittää ennenkuin Paavo solmi si-
nun kaupat sahaansa kanssa.

Verkalleen vierivät vuodet. Van-
ha vanheni ja nuori varttui. Pian
sai Paavokin apua omasta takaa.
Kas, lapsista vanhin, Ilmari, oli
kasvanut miehiseen mittaan.

Ilmari oli hyvä ja työteliäs poi-
ka, joka nurkumatta kantoi oman
kortensa perheen yhteiseen ke-
koon.

Elämä Paavon perheessä näytti
valoisalta. Vihdoinkin näyttivät
puutteen pilvet väistyvän ja mie-
let täytti odottava toiveikkuus.

— Mutta pieniä ovat ihmisen
ilot — lyhyitä kuin tähden lento.
Elämän onni ei ole ihmisen itsen-
sä kädessä, sen sai Paavo jälleen
kerran kokea...

— Ilmarin elämän päätti inhi-
millinen erehdys. Se sammui erään
metsästäjän ampumaan laukauk-

Petäjäjärven kesäjuhla Lempäälässä

Sakkolan Petäjäjärven kyläjuh-
laa ja nuorisoseura "Männyn" 75-
vuotisen toiminnan tilaisuutta viet-
tivät petäjäveteläiset Lempäälän
Ehtookotoon kokoontuneina 3. 7.
-77.

Ehtookodon johtajatar Annikki
Soini, Hiitolan tyttöjä, aluksi se-
losti Ehtookotoa, sen tarkoitusta

ja tehtävää, kuinka vähäisestä,
jopa lähes uhkarohkeasta alusta
on kolmen rakennusvaiheen kautta
rakennettu nykyinen Ehtookoto,
joka on jo nyt yksi Lempäälän
tunnetuimpia palvelupisteitä, johon
poiketaan mielihyvin tutustumaan
jopa Suomen kaukaisimmilta
paikkakunnilta saakka.

Kyläjuhlan ohjelmaan sisältyi
kotiseutua muistavat yhteislaulut,
jotka pianolla säesti Yrjö Nuora.

Viktor Ryyppö tervehti juhla-
vieraita näillä sanoilla ja ajatuk-
silla: Tämä heinäkuun ensimmäi-
nen sunnuntai on suurten juhlien
sunnuntai, sillä tänään kautta
Suomen kokoontuu satojatuhansia
ihmisiä juhlimaan monien erilais-
ten aatteiden ja tunnusten ympä-
rille.

Meidät on tuonut yhteen nimi
Petäjäjärvi, kylä kohtaloiden Kan-
naksella. Meille tämä nimi, Petä-
järvi, sisältää menneen ajan muis-
ton. Meille tämä kylä, siellä laajan

seen. Silloin oli talvi ja sunnuntai.
Sen sunnuntain myötä kuoli ilo
Paavon tuvasta ja Paavon sielus-
sa asui syksyinen kaamos.

— Mutta elämä jatkui ja aika
arpeutti kirvelevät haavat...

Kaksi- ja kolmekymmentäluku-
jen vaihteessa Paavo myi torppan-
sa ja osti itselleen pienen maan-
viljelystilan läheltä Määttäsen ta-
loa. Oma maa, maan läheisyys ja
tuoreen mullan tuoksu, — kas sii-
nä kappale Paavon sisintä. Kuin
myyrä mylläsi Paavo pellollaan.

Vuosikymmenen kallistuessa
loppuaan kohti, koki Paavon elä-
mä monta muutosta. Kaksi tytär-
tä oli miehelässä ja kolme mie-
heksi varttunutta poikaa kävi an-
siotyössä. Tyytyväisenä myhäili
Paavo ja hymyillen arkaroi omis-
sa askareissaan Paavon vaimo,
Helena. Jälleen näytti elämä va-
loisalta, mutta...

Jo vuosia oli maailman poliit-
tista taivasta pimentäneet uhkaa-
vat pilvet. Kansainvälinen ilma-
piiri oli tulehtunut ja nouseva
myrsky oli väistämätön. Suomen
asekuntoiset miehet pukeutuivat
kenttäharmaitiin ja marssivat ra-
joille. Vain naiset, lapset ja ase-
palvelukseen kelpaamattomat mie-
het jäivät kotiin. Rajan piiriin
kuuluvat kylät oli tyhjennetty.

Marraskuun viimeisen päivän
aamuna puhkesi teräsmyrsky. Vi-
hollisen harmaat teräslinnut ylit-
tivät itärajan ja munivat murhaa-

vat munansa vieraaseen pesään, —
viattomien ihmisten niskaan. Ih-
misen jo kyseenalaiseksi käynyt
rauhotusaika loppui ja jälleen
kerran sai Karjalan kansa jättää
kotikontunsa ja Karjalan kamara
joi ihmisen verta.

Silmät kyynelehtien, päät rin-
noillaan roikkuen solui pakolais-
ten loputon virta. Moni-ilmeisiä
olivat kulkijain mietteet. Kukin
kulkija reagoi syntyneeseen tilan-
teeseen oman yksilöllisen vakau-
muksensa mukaan. Joku risti kän-
säiset kätensä ristiin ja rukoili...
Joku viritti virren: "Jumala ompi
linnamme"... Eräs vanhus loi
huoltien uurtamat kasvonsa kohti
salamoivaa itää, nosti nyrkkiin
puristetun kätensä taivasta kohti
ja kirosi katkerasti: "voi perke-
le"...

Siinä kulki, — kenties monen-
nenko kerran, — kärsivä karja-
lan kansa kohti tuntematonta tu-
levaisuuttaan.

Muiden mukana oli myöskin
Paavo joukkoineen. Sinne lähti
hän, työn raskaan raataja raskain
mielin, verta vuotavin sydämin.
Hän kesti lähdön aiheuttaman jär-
kytyksen, mutta kuin kynttilän
liekki sammui Helenan uupunut
sydän. Määttäsen aittaani jäi He-
lenan maallinen tomumaja ja yk-
sin jatkoi Paavo matkaansa. Mi-
tä miettikään silloin Paavo, Ju-
malan ruoskima mies?

V. Verner

PYHÄT MUISTOT

Alas virtaa pitkin sousin,
vieri venheeni lipuen.
Minä muistojen maahan nousin,
nousin rannalle lapsuuden.

Koski vaahtosi vapaana silloin,
laski laulaen Laatokkaan.
Näin kylän kummullaan siellä
illoin,
tunsin jokaisen asukkaan.

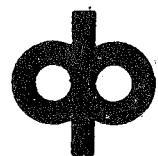
Minä muistojen venhettä sousin
pyhät matkat mielessäin.
Pitkäperjantaipäivä nousi,
kotikirkkoni suojaan jäin.

Kuinka selvästi tunsin siellä
tuskat kärsivän Jeesuksen.
Kuulin Marian valitusvirren,
miekan viiltämän sydämen.

Vaan iloksi itku vaihtui
ylösnousemus-sanomaan.
Kristus kuolollaan kuoleman
voitti,
toi elämän kuolollaan.

Anna Lamppu

MAASEUTUVÄKI

Lempäälän-Viialan Osuuspankki

Viisi palveluvalmista konttoriamme: Lempäälässä, Viialassa, Kuljussa, Sääksjärvellä ja Säjässä ovat käytettävissänne varoja sijoittaessanne, edullisesti, myöskin tarvittaessanne luottoa tarpeisiinne.

Kääntykää luottamuksellisesti puoleemme kaikissa raha-asioissanne.

niittyaukeaman laitamilla, sisältää muutakin kuin ne sata taloa. Siihen sisältyy vaikeasti selitettävää tunnetta, kotoisuutta, viihtyvyyttä, turvallisuutta ja se oli monelle meistä ainoa osa sitä yhteiskuntaa, jonka tavallinen ihminen tunsi ja oli vain sen asioista kiinnostunut.

Tänään vietämme myös nuorisoseura "Männyn" 75-vuotisjuhlaa. Vielä tänäänkin nuorisoseuraliikkeen tunnus oli, sen viettäessä suvipäivää Saarijärvellä: — Itsenäinen Suomi — yhteinen asiamme! Tämän oman seuramme synnyntä kertoo kylän silloisten ihmisten henkisten arvojen nälkää ja niitten arvojen etsintää. — Seuran viettäessä 1912 toimintansa 10-vuotisjuhlaa, sanoo seuran historiikin kirjoittaja: — Kun ajan aallot ankarasti löivät, oli Sakkola vailla kaikenlaisia henkisiä harastuksia, samoin Petäjäjärvi.

Mitkä olivat ne ajan ankarat aallot, joita kirjoittaja tarkoittaa? — Se oli v. 1899 annettu helmi-kuun manifesti. Se oli mahtikäsky, jolla kumottiin maan autonomia.

Silloin heräsi Suomen kansa. Syntyi passiivinen vastarintaliike, jonka taisteluseuraksi oli moraali, sivistynyt ja voimakas kansallistunne. Nuorisoseurat aatteellisia sivistysjärjestöinä olivat jo syntyneet ja ne lähtivät voimakkaasti ajamaan kansallisuus- ja itsenäisyyspyrkimyksiä. Tähän riviin liittyi 75 vuotta sitten Sakkolan Petäjäjärven nuorisoseurakin. Se seisoi ja toimi itsenäisyysaatteen linjalla tinkimättä. Seuran perustajat ja sitä seuranneet sukupolvet ovat jo siirtyneet kumpujen yöhön ja harvennyt on jo sekin joukko joka kerran omalla seurantalolla nuoruuden keväessä lauloi: — Nuoret voimamme, sen me vanomme, isänmaalle armaalle annamme... Me jotka tässä tilaisuudessa

olemme vielä mukana kunniotamme ja muistamme heidän elämän työtä. Me tiedämme, että yhtä-kaukana, kuin kotikylämme, on, myös on ne elämän muodot ja tavat jota he elivät ja meidän toimintamme sanelee teknologinen aika. Tämä tarjoaa helpomman, rikkaamman elämän meille, kuin se jota he elivät siellä hiljaisessa hiekkakankaan lämmössä, mutta silti me kaipaamme sitä kylää ja sitä elämää! Meillä on aavistus siitä, että meidän mukanaamme sammuu ne muistot, jota olemme kokoontuneet juhlimaan tänään sydäntänsä herkkänä sunnuntaina.

Ei soi enää lintujen laulu niin riemuisasti, kuin toukokuun aamussa ja monet kukat jo ovat kukkineet. — Tämä on luonnon kulkua kohti syksy. Syksy on meidänkin matkamme määrä. Kun syksyn keltaiset lehdet lentää, se kertoo kesästä, joka mennyt on, ei palaja. — Niin paljon on jo muistojen lehtiä lentänyt joita emme enää koskaan tavoita. Juuremme katkeavat siihen kylään ja sen elämään muistoissa meidän mukanaamme.

Aina kun onnittelemme vuosia

Jukka Niemi

Vesilahti

PÄÄMYYMÄLÄMME

ja

MYYMÄLÄAUTOMME

PALVELEVAT TEITÄ

Vuosia täyttäneitä

70 VUOTTA täytti 14. 7 1977 Euto Naskali Iitissä. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Lapinlahti.

täyttäneitä sanomme: Onnea edelleen! Sinä, 75-vuotias "Mänty". Onnea edelleen! Vie sitkeästi hyvää aatettasi ja kostuta niitä juuria jotka sitoo vielä meidät kotikyläämme!

Ohjelmassa oli lausuntaa. Taimi Ryyppö lausui Valdo Saran runon Taivaan portti. Heino Kurikka oli toiminut seuralehti Männyn käpy n:o:n 4, josta luki kirjoittamansa "pääkirjoituksen", joka oli kerrontaa kuusi vuosikymmentä aikaisemmin tapahtuneista vakavista tapahtumista, joitten ansiosta nyt voimme juhlia 60-vuotista itsenäisyyttämme ja vapauttamme.

Elli Pulakka lausui runon ja toisen runon hän omisti Petäjäjärven Martta-yhdistyksen onnittelemisena nuorisoseuralle, saman kotikylän seuralle. Karjalan Liiton ja Suvanto-säätiön terveiset tilaisuuteen toi Yrjö Raaska ja toivoi meidän vielä pitkään jaksavan muistaa kotiseutua ja sen ihmisiä. Vesilahden Karjalaisten puolesta onnitteli seuran puheenjohtaja Kauko Virolainen.

Laina Nuora kertoi juhannuksesta kotikylässä Kasekukkulalla, lauluineen, taikoineen, iloineen ja suruineen.

Tämä kotiseutupäivä päättyi yhteiseen ateriaan Ehtookodin ruokasalissa. Tilaisuutta muisti onnittelemalla Hilda Leskinen os Kallonen Varkaudesta.

Taiteilija, toimitusjohtaja Tyyne-Kerttu Virkki 70-vuotias

Vokki-Virkin toimitusjohtaja, entinen Omin käsin-lehden päätoimittaja, kotiteollisuus ja käsityön opettaja, monien käsityöjärjestöjen luottamushenkilö, aikoinaan Aunuksen ja Viron kävijä, karjalaisen käsityötaidon kehittäjä ja perinteiden jatkuva vaalija Tyyne-Kerttu Virkki täytti 70 vuotta kesäkuun 5 päivänä Helsingissä.

Juhlapäivä muodostui ainoalattuseksi tilaisuudeksi karjalaishengessä. Lukuisten järjestöjen edustajat ja monikymmenpäiset joukot ystäviä kävivät esittämässä hänelle onnitelunsa. Erikoisen lämminhenkiset onnittelemat entisen kotikunnan merkeissä toivat Sakkola-seuran puheenjohtaja Reino Söder ja perinnetoimikunnan edustajana Aulis Airto. Eestin pakolaisten puolesta olivat Ruotsista tulleet onnittelemaan maisteri Airi Suomela-Vaga ja Aire Urjamo ja luovuttivat Eestin pienoislipun. Suur-Helsingin Kalevalaisten Naisten puheenjohtaja, lastentarhanopettaja Toimi Palme ja rva Särö, Stenlund ja Doris Tawast toivat oman yhdistyksensä tervehdyksen. Minna Canth-seuraa edustivat arkkitehti Ilmi Haapio, yliopiston lehtori Ritva Ahonen ja taiteilija Aune Mikkonen. Yhtyneitten Kuvalehtien ent. toimitusjohtaja Kalevi Pakkala ja Kotilieden päätoimittaja Eila Jokela nähtiin monikymmenpäisten yksityisten onnitelijoiden joukossa. Tekstiiliohpettajaliitto ja Helsingin tekstiiliohpettajat panivat suopursuista valmistetun "kranssin" juhlijan päähän.

Juhlija oli järjestänyt taiteilija Liisa Vallioja juontajana kellarinsa arvokkaan taidetilaisuuden, jossa esiintyi puhujia, lausujia ja

musiikkihenkilöitä. Tilaisuus aloitettiin suvivirrellä. Kuunneltiin terijokelaisen majuri Aaro Asikaisen viulunsoittoa, viipurilaisen lehtori Kirsti Sipposen säestämänä. Laulajina esiintyivät everstiluutnantti Eero Mattila, laulajatar Raita Karpo sisarineen. Kiinteistö-päällikkö Kalevi Korhonen esitti TK- Virkille säveltämänsä pianokappaleen. Taiteilija Aune-Maria Kairinen esitti tekemänsä kertovan runon, jossa kuvailtiin yhteistyötä Tyyne-Kerttu Virkin kanssa heidän Aunuksen aikoinaan, Tyyne-Kertun toimiessa Aunuksen piirin työtupa- ja kotiteollisuustarkastajana vv. 1941—1944. Tyyne-Kerttu Virkki teki silloin samalla arvokasta keräystyötä, jonka tuloksena oli yli 300 kansanperinne esinettä.

Tyyne-Kertun työ mallisuunnit-

telijana ja käsityötaidon opettajana on ollut erittäin merkittävä. Hän on kuulunut monien käsityöjärjestöjen johtokuntiin. Arvokkaan työn hän on tehnyt Vokki Oy mallisuunnittelijana näyttäen esimerkkiä muille. Vokki Oy täyttää ensi lokakuussa 30 vuotta, jolloin pidetään suuri juhlanäyttely, avajaiset 4. 10.

Paljon matkustaneena ja valpastaasi asioita seuranneena Tyyne-Kerttu Virkin panos Suomen käsityötaiteessa on joka mielessä ollut merkittävä.

Mainittakoon vielä juhlapäivän iltatilaisuudesta karjalaisittain kotona järjestetty vastaanotto ja ateria jonne juhlija oli kutsunut sukulaiset ja ystävät. Piirakat ja muut herkut sulivat suussa, kotikalja virtasi ja juhla joukko oli tyytyväisestä tyytyväisin. Taisi moni juhla vieras lähtiessä huokaista sakkolaisittain: — Siit miul on nyt nii hyvä mielei, ko ei ois konsoa paha mielei.

TR

Juhla kerroksen taustalla Anneli Kurosen suoaiheinen tekstiili ja Immi Tiivolan maalattu kangastaulu. Marilan tytöt esiintyvät. Opettaja Ritva Innala esittää äitinsä Amanda Marilan kirjoittaman runon seppelöidylle Tyyne-Kerttu Virkille. Laulajatar Raita Karpo Sakkolan kansallispuvussa esitti karjalaisia lauluja yksin ja sisarensa Ritvan kanssa. Valkjärven poika Eino Railimo New Yorkista oli tullut onnittelemaan luokkatoveriaan (kuvassa selin).

Toimituksen tuoli

Toimittajasta riippumattomista syistä olemme saaneet valmiiksi saakka vasta neljä numeroa, joten tämä numero saapuu tähän väliin ennen Sakkola-juhlasta kertovaa numeroa. Toivotaan, että juhlapäivinä ei sataisi vettä kuin nyt, jolloin tulee kuin saavista kaataen, jolloin olisi seuraavassa numerosta mukavaa kerrottavaa, jopa pari kuvaakin kihusta.

Rosa Sipiläinen toimi Petäjärven piirin kättilönä heti "tarpeen tytön" jälkeen. Nyt hän on kirjoittanut kirjan jossa kertoo elämästään lierihatun alta katsottuna. Teos tulee kirjakauppoihin lä-

Uusia ylioppilaita

Vammalan yhteislyseosta Katri Marketta Viskari Vammalas-
ta. Hänen äitinsä on Tellervo Viskari os. Pulakka Sakkolan Vilakalasta.

hi-aikoina, jolloin minä ainakin os-
tan sen kirjan heti!

Sipiset asuivat osuuskaupalla, mutta lie rouva jonkin ajan asunut kättilön mökissäkin, sillä muistiini on jäänyt seuraava kertomus: Yöllä mies koputti ikkunaan ja kehoitti pukemaan ylle ja olemaan valmiina lähtöön aivan pian, sillä haetaan hevoskyydillä! Rouva puki itsensä virkapukuun ja jäi "oot-tamaan", mutta mitään hevoskyytiä ei ensimmäisen vuorokauden aikana tullut joten hälytystila katsottiin itsestään lakanneeksi. Rosa Sipinen otti asian leikkisästi, vaikka olikin tuntevinaan naapurin pojan äänen "isäksi" joka käski "oottamaan".

Bertta Valtonen on kertonut mukavia Petäjärvellä olostaan ja toivomme, että saamme kurkistaa lierihatun altakin jo aivan pian kirjoituksen merkeissä. Sehän on mainosta kirjalle sekä Suvannon Seudulle! Tämä on toimittajan toivomus, johon jokainen sakkolalainen yhtyy!

Juuri postissa saapui kirje, jossa toivotaan lehteen nuorten kirjoituksia ja yleisön osastoa, mal-
liin Sana on vapaa.

Otamme mielihyvällä nuorten kirjoituksia vastaan ja julkaisemme niistä sopivaksi katsomamme aiheen sallimissa rajoissa. Myös sana on vapaa, tietysti ilman kenenkään morkkausta, ilman erityistä osastoakaan. Joten kirjoitamiin vain nuoriso ja varttuneemmat!

Kuolleita

Eino Gardemeister syntyi 29. 8 1909 Sakkolassa, kuoli 25. 6 1977 Lounais-Hämeen aluesaira-
lassa. Viimeinen kotipaikkansa oli Tammela.

Sattuvasti sanottuja

Mikko oli kaivamassa pellolla ojaa, jolloin isäntä poikkesi katso-
maan, että mitä Mikko on saanut aikaan.

Mikon oja oli kovin kiemuraista, josta isäntä sai aiheen huomauttaa. Johon Mikko vastasi: Mut et sie tiije jot viel on notki-
jat niskat ja mutkakohas ves juok-
suo viel vinkijämmästä!

Sakkola-juhlana

Sakkola-juhlien kynnyksellä tulee mielehen ajat mennehet. Nuo muistojen maisemat entiset. Ja niinkuin siivin kuljettais rakkailla rannoilla taas.

On juhlamme meille suuri ja pyhä! Näin meitä yhtehen koota voi. Se innostaa, luo voimia yhä kun kantele Karjalan herkästi soi.

Näin teemme muistoissa yhteisen retken synnyn-seudulle Sakkolaan.

On suven kaunein aika nyt meillä, kuin juhlaamme yhteistä juhlimaan.

Taas muistamme rannat Suvannon, sekä kirkkomme rakkahan. Sekä kirkkotarhan rauhaisan minne saatoimme rakkaamme nukkumaan.

Tänä juhlapäivänä tuomme muistojen kukkasat kummulenne, Te kotiseudun multaan nukkuneet.

Helvi Laaksonen

Sär. j. son: Onni Pulakka.
Siel Suvanto SURUA SOI...
moderato ad lib.
Si-ni
Su-ven-to-ni Olet kaukana muistojen vir-ta, nyt laineesi ei ilon
Laulua soi. Sun Rannoilla Helsky ei, elon Hilpeä Hopeinen
piirtä. Vain muistoja suot ajan onnellisen mieleen tuot.
Cres. dim.
Koskes uljaat siellä kutsuen pauhaa, kiau ei, nyt kannel Karjalan.
Kannel Karjo-lan-
Pieno. Tempo Valse.
Sydämeihin samaa tuntoa saa. Lemp-peillä
Lai-neil-las sou-della sain Vih-
to-
Val - koi-set Hie-ti - kot
Ran - noil-las omään o ajan sen, muistoen
Kai puun val-teen taas jään.

Sini Suvantoni, olet kaukana muistojen virta. Nyt laineesi ei, ilon laulua soi.

Sun rannoilla Helsky ei, elon hilpeä hopeinen pirta, vain muistoja suot. Ajan onnellisen mieleen tuot.

Koskes uljaat siellä kutsuen pauhaa, kiau ei, nyt kannel Karjalan. Ikäväänsä rannan raidatkin laulaa, sydämeihin — samaa tuntoa saa. Lempeillä laineillas soudella sain, vihtovan koivikon muistan mä ain. Valkoiset hietikat rannoilla nään, ajan sen, muistaen, kaipuun valtaan taas jään.

II.

Ennen silloin sun laineillas taattoni venhettä soudin, ja syvyyksistäs Ahti antaa soi.

Nuo aaltosi vaahtopäät, joista viileyden vilpoisan noudin. En niitä nyt nää, kai ylläs on ikuinen jää.

Poissa on nyt pehmyt valkoinen santa, Patoniemen hieno hiekka tuo. Poissa on myös kaunoinen kaisla ranta.

Haaveissain, aina käyn niiden luo.

Lisää autojen tarinaa

Suvannon Seudussa on lyhyesti kerrottu petäjärveläisten omista-
mista autoista ja autojen omista-
jista. Kun minäkin olen ollut mu-
kana kuvassa, niin haluan muis-
tella menneitä. (Jos jollakin on
näistä autoasijoista vielä tarkem-
pia tietoja, niin minä kyllä voin
myös antaa periksi. Vuosiluvut
olen jättänyt pois, koska en muis-
ta varmoja vuosilukuja näin vuo-
sikymmenien takaa.)

Jos aletaan aivan alusta, niin Sakkolassa oli ensimmäinen auto saksalainen Hors-merkkinen ja sen omisti nimismies Heikki J. Helander ja kuljettajana oli Tai-
mi-niminen mies. Seuraavan au-
ton luulisin olleen Jalmari Koirasella Kiviniemessä, saksalainen Opel, kuutta henkilöä kuljettava ja kulki hyvin kovaa. (Mitä suu-
rempi oli alamäki, sen kovemmin meni, kehui Mikko Ivanoff.) Täl-
lä autolla Koirasen Jallu aloitti varsinaisen linja-autoliikenteen Viipuri—Kiviniemi reitille.

Kolmannelle tilalle asettaisin Ville Salakan omistaman Max-
vell-merkkisen auton, Amerikan rautaa! Ville Salakka yritti myös vuokra-ajoa, ja minäkin ajoin tätä autoa jonkin aikaa. Tä-
män jälkeen Salakka osti saksalaisen Adler-merkkisen auton, josta lopulta tuli minullekin oi-
kea harmin kappale.

Petäjärvellä ensimmäinen auto oli juuri tuo Salakalta ostamani Adler, jossa oli 22 hv ja kuljetti kuutta henkeä. Toinen autoni oli Benz Gaggenau, 30 hv ja kuusi henkeä. Ostin tämän auton Au-

"Hyvät ystävät ja kylänmiehet"

"Löysin keittämästäni sopasta kaksi vierasta lusikkaa." Samalla kun pahoittelen keittämäni keitoksen kitkerää makua, tuon julki vilpittömän kiitokseni siitä, että tartuitte suoraan "härkää sarvista kiinni" ja "lusikoitte" sotke maani soppaa.

No tehty mikä tehty. — Ja kos-

~~~~~  
gust Sääksjärveltä. Tämä auto oli ollut Kenraalikuvernööri Seyn omistuksessa ja vuosimalli oli 1903. Seynin lähdettyä pois Suomesta, niin auto jäi valtion omistukseen, joka myi sen huutokaupalla ja ostajina veljekset Reunan Käkisalimesta. Täältä auton osti August Sääksjärvi ja minä ostin häneltä. Nämä molemmat silloiset autoni olivat epätaloudellisia, söivät enemmän kuin tienasivat, siksi ne olivat minullakin vain lyhyen ajan.

Vasta kolmas auto Petäjärvelä oli Martti Lampun egland -sininen kaunotar! Tätäkin autoa ajoin viikon verran linjaa Petäjärvi—Viipuri Martin sairastellessa.

Kyllähän autoista juttu riittäisi, mutta tällä kertaa oli vain näistä edellämainituista kysymys.

Matti Ville

~~~~~  
Laineesi vierasta verta myös joi, kun vihan viimat sun rannoillas soi. Kirvesmäki, Kelja ja Taipaleen vuo. Muistaa sen vieras mies, oli tuonela tuo.

III

Iki orpo mä, oon, kun käyn täällä vieraita teitä, kotipolkua en, koskaan astella saa. Ain kipinä pienoinen kytee sydämmein pohjassa viellä. Ei toivoaan saa, koskaan ihminen pois kadottaa.

Luoja meidän kulkumme täällä ohjaa, muuttaa voi hän kaiken ennalleen. Kaipuulleni koskaan löydy ei pohjaa, Suvanto ... näänkö sua milloinkaan.

ka en saa tekemääni tekemättömäksi, piiloudun Pontius Pilatuksen parituhatta vuotta sitten lausumien legendaaristen sanojen taakse: Minkä kirjoitin, sen kirjoitin.

Sopisi kai, että juttuni jatkuisi tarinalla kolmenmarkan suutarista, joka teki kuudenmarkan vahingon, mutta koska silloin puhuisin perättömiä, ja väittämäni tuntuisi paradoksaaliselta naljailulta, luovun siitä ja totean, että tekemäni tyräys olikin onnellinen sattuma. Onnellinen siksi, että minulle kirjoittamassanne vastineessa toitte kumpainenkin päivänvaloon sellaisia asioita, jotka olennaisena osana kuuluvat kotipitäjämme menneisyyteen ja omalta osaltaan kirkastavat kotiseutumme hiljalleen tummuva kuvaa.

Kaikkihan varmaankin muistamme rouva Pelkisen hiljattain lausuman ajatuksen: "Pienistä arkisista asioista koostuvat kauneimmat muistot." Te muistitte enemmän kuin minä ja minäkin sentään muistin jotain. Myönnän toki avoimesti, että kirjoitukseni viimeisen osan kirjoitin liian kärjistettyyn muotoon ja siinä ehkä esiintyy aiheentakin kritiikkiä, puhumattakaan tosiasiasta joita tulin esittäneeksi

vastoin parempaa tietoa, mutta loukata en tahtonut ketään, joten omakohtaiseksi puolustuspuheekseni riittääköön vanha suomalainen sanonta: "Rapatessa roiskuu". — Ja minkä ammattitaidottomampi rappari, sen suuremmat roiskeet. Minun ammattitaidottomuuteni kertoo itse itseltään korostuneesti sen tosiasian, että pitkälle ovat roiskeeni lennelleet. — Jopa toimittajan tuolille asti....

Heinon kirjoituksen olen lukeut moneen kertaan, ja aina olen löytävinäni sen taustalta muuta kuin Lampun Martin tai vaansinisen Oacklandin. Olen opinut pitämään teitä molempia suurempien mittojen miehinä, joten en arvanne väärin jos väitän, ettei ärsyyntymisenne perimmäinen syy suinkaan seiso "autoisasa"?

Se, että kirjoitukseni oli tar koitettu ärsyttämään, oli oikein arvattu, mutta ketään loukkavaksi se ei ollut tarkoitettu. Tosin minun kirjoituksiani on joskus moitittu repiviksi, joten saattaa olla, että olen tahtomattani loukannut jonkun lähimmäiseni ihanteita? Jos näin on, pyydän vilpittömästi anteeksi.

Kirjoituksessasi Suvannon Seutuun, Sinä Heino, käsittelet varsin sattuvasti eräitä elämän arvoja joihin minäkin usein törmään ja joiden eteen mieltien pysähdyn....

Siihen ajatukseesi, että nykyihminen on ulkoisesti ohjelmoitu ja kaukoohjattava persoonatto muus, yhdyin täydellisesti.

Sellaiset itsenäisesti ajattelevat — suurella peellä kirjoitettavat itsenäiset persoonat, kuten ystäväni Aapo, vanha — Anu, Ollikaisen Santeri ja Pekkasen Mik-

Eka Karppanen, MAT:

Graafikko-mainoshoitajan itsetilitys

Karjalan kannaksen kuuluisa porsaspitäjä Sakkola oli syntymäpaikkani mistä syksyllä 1929 18-vuotiaana matkustin Viipuriin elantoani ja onneani etsimään.

Sanomalehti Karjalan uuden liiketalon kolme ylintä kerrosta käsittävissä hotelli Knut Possessa sain Viipurin ensimmäisen hissipojan paikan, mikä yli odotusten vastasi etsimääni. Uskon, että se oli kaikkein keskeisin työpaikka Viipurissa. Talo oli Viipurin vilkkain ja monipuolisin liike-talo, missä melkein kaikki viipurilaiset asioivat, tunnetuimmat vieraat asuivat hotellissa ja ylimmän kerroksen ravintola oli arvovaltaisimpien kaupunkilaisten ahkerasti käyttämä.

~~~~~
ko ovat katoamassa. — Ja heidän tilalleen meille tyrkytetään ulkoisesti ohjelmoitua, kauko-ohjattavaa, henkiseen tyhjiöön puristettua tasapaksua harmaata massaa....

Hiljattain saapunut Suvannon Seutu on, niinkuin Kuokkasen (Ryhmän) "korkeakoulusta" valmistunut opiskelutoverini, päätoimittaja sanoo: "Hintansa väärä".

Toivon, että meistä itsekukin aktivoituisi siinä määrin, että vastaavanlaisia lehtiä tulisi useammin.

Minä puolestani pistän nyt kirjoituskoneeni kesänajaksi naftaliiniin ja lähden kalalle. ("Seiloon sinistä Saimoota").

Syksyllä sitten jälleen. — Jos luoja suo ja toimittaja antaa palstatilaa, ilmestyn ikävystyttämään teitä.

Terveisin: V. Verner.

Tuossa inspiroivassa ympäristössä innostui helposti erilaisiin harrastuksiin. Kielitaito oli tietenkin kaikkein tärkein ja niinpä opiskelin ruotsia, saksaa ja englantia, valokuvasin, piirsin ja kirjoittelin — runojakin. Viipurin Taiteenystävien Piirustuskouluun kirjoittauduin 1932. Piirustusharrastuksessa erottui oma erikoispiirre: karikatyyrit. Nuoren Voiman Liiton tunnustuksena on minulla noilta ajoilta kuvaamataiteellisen harrastuspiirin kuparinen ja kirjallisen harrastuspiirin hopeinen merkki.

Karikatyyripiirustus alkoi tuntua omimmalta alaltani. Piirtelin tunnettuja viipurilaisia ja Viipurissa kävijöitä — teatterilaisia, muusikoita, urheilijoita. Asepalvelu katkaisi mielenkiintoisen ja hedelmällisen työsuhteeni Knut Posseen. Piirtäminen ja piirustuskoulu jatkuivat jälkepäinkin, mutta toimeentuloa ne eivät turvanneet, joten oli hakeuduttava väljemmille vesille.

Oli olympiavuosi 1936. Ennen Garmisch-Partenkirchenin talviolympialaisia oleskelin viikko-kaupalla Helsingissä piirrellen urheilijoiden kuvia, joita sitten kisojen aikana julkaisiin Helsingin Sanomissa, Ilta-Sanomissa ja Suomen Urheilulehdessä. Samalla

Isännöisijän tehtävät, kirjanpidot, tilinpäätökset ym. huolella ja ammattitaidolla.

**ISÄNNOITSIJAIN
TALO- JA TILIHUOLTO**

Vilusen puistotie
33700 Tampere 70
Puh. 633 729

solmin suhteita ja tein töitä muillekin helsinkiläisille kustantajille. Kesällä Berliinin kisojen aikana ohjelma uusiutui ja Helsingistä alkoi muodostua uusi kotikaupunkini.

Syksyllä kirjailija Yrjö Soini alias Agapetus perusti Tekijätöimisto-nimisen kustantamon, joka välitti piirtämääni kuvakatsausta Reportteri X eri puolilla Suomea samanaikaisesti ilmestyviin sanomalehtiin. Reportteri X kertoi viikottain koti- sekä ulkomaisista tapahtumista kuvin ja sanoin 1½ vuoden ajan.

1938 jouduin elokuva-alan ja sen mainonnan pariin, joista muodostuikin suurin työllistäjäni seuraavien 20 vuoden ajaksi. Kaikki elokuva-alan yritykset toimivat Helsingissä ja melkein kaikkien niiden kanssa olin jonkinlaisissa työsuhteissa.

Mahtui toimintaani toki muutaakin. Sodan jälkeen perustettu Oy Piirtopaino tuotti erilaisia painoalan artikkeleita ja harjoitti kustannustoimintaa. Aloin jälleen piirtää viikottaista ajankohtais-sarjaa "Viikon vierieissä", missä muutaman piirretyn kuva-aiheen alle tein riimitetyn tekstin. Piirtopaino levitti sarjaa eri puolilla maata ilmestyviin sanomalehtiin samoin periaattein kuin aikaisemmin Tekijätöimisto Reportteri X:ää, jopa samoihin lehtiinkin. "Viikon vierieissä"-sarjoja julkaistiin 45 v. 1945.

Vuonna 1950 OKO alkoi julkaista asiakaslehteään Yhteisvoimin, jonka kuvituksesta huolehdin ja jonka takakanteen laadin 6-kuvaisen riimitetyn sarjan "Esa Markkasen elämyksiä". Sarjan sankarina oli henkilöity markanlantti kumppaninaan poika Antti.

YRJÖ TENKANEN

Muistathan sie viel

Viime vuosisadan vaihteessa alkoi maanviljelys Sakkolassa nopeasti kehittyä. Isojako oli silloin jo suoritettu ja jokainen maanviljelijä saanut oman tilansa. Uudisraivauksia tehtiin paljon sekä kovilla mailla, että luonnonniityillä ja soitten reunamilla. Lisäksi maanviljelijät saivat lietemaita Taipaleenjoen varrelta. Sen itäpuolelta n.s. Lapanaiisten lietteestä tulivat osallisiksi Haitermaan kylän no 4:n talot ja osa Kiviniemen talollisista. Joen länsipuolen eli Koukunniemen lietteestä saivat palstoja Riiskan, Karholan ja Vi-lakkalan kylien talolliset. Petäjärveltä Peto-ojan niitystä annettiin lisämaita Petäjärven ja osa Kiviniemen, Röykkylän, Ojaniemen, Arkuntanhuan ja Lapinlahden maanviljelijöille. Lisäksi oli Saijejoen rantamilla, Pannusaaren, Vi-lakkalan, Riiskan, Lapinlahden ja Viiksanlahdenkylissä sekä Kiimajärven rannalla ja Sakkolan Isonsuon reunamilla. Uusien peltöjen,

niittyjen ja lietemaitten lisäämä viljelysala ja samoihin aikoihin alkanut väkilannoitteitten käyttö lisäsi suuresti satoja ja samalla omavaraisuutta. Muistathan sie viel' kuinka maanviljelyksessä käytetyt työkalut nopeasti muuttuivat paremmiksi. Puiset kaskiatra ja risuastuva saivat rautaiset vastikkeensa ja lisäksi jousi, hankmo- ja kiekkoäkeet sekä monet sadonkorjuukoneet. Puimakoneetkin saivat voimalähteen hevosien tilalle öljy- tai bensiinimoottorin. Traktorin ja auton käyttö vetokoneina myös alkoi.

Varhaisimpina aikoina pitkät työmatkat Taipaleenjoen lietemaille olivat hankalia ja paljon aikaa vieviä. Esimerkiksi Karholasta oli sinne matkaa 24 km ja Viiksanlahdesta jopa 40 km. Oli siinä viljelystyökaluin lastattujen nelipyöräraitattien kanssa hevosella ajaessa jyräämistä. Aikaakin kului 5—4 tuntia, Korholasta lähtien. Tosin kylien, Kirkonkylän,

Purpuan, Haparaisten, Keljan, Vi-lakkalan, Makkaran, Taipaleen ja Kirvesmäen kohdilla sai nähdä elämää. Tuli vastaan hevosmiehiä mylly- ja puukuormineen. Keväisin pelloilla kynnettiin, äestettiin ja kylvettiin, korjattiin aitoja, kalettiin rakennuksia ym.

Paimenet ajoivat lehmä- ja lammaslaumoja laitumille j.n.e. Työt vaihtuivat aina vuodenaikojen mukaan. Oli siinä ohikulkijalle katsottavaa.

Meidän talostamme oli tällaiselle työmatkalle tavallisesti kaksi miestä ja hevosta. Matti setäni ajaa jyräsi edessä ja usein minä perässä. Metsätaipaleilla me usein laulelimme tuttuja lauluja hevosien rauhallisesti kävellessä kuormia vetäen. Muistan usein alkanee-ni laulun: "Olet maamme armahin Suomenmaa." Ja perästä seurasi-vat kaikki tunnetut laulut piirileikkilauluja myöten. Näin kului matka rattoisasti.

Talvella käytiin lietemailta hakemassa sinne latoihin ja saraimiin varastoidut viljelyhteet ja heinät. Silloin ajettiin hevosilla Suvannon jäätä pitkin aina Kirvesmäen ja Koukkuniemen kyliin asti, ja niistä edelleen Lietteelle kukin omille maapalstoilleen. Usein sattui jopa 5—10 hevosta miehineen jälle samaan jonoon ja silloin ajettiin kilpaa. Kyllä siinä lumi tuprusi ja kaikilla oli hauskaa. Jos matkalle sattui kylmä sää, ja reessä alkoi paleltaa, noustiin ohjaimet kädessä jälle juoksemaan ja näin saatiin keho ja jalat lämpenemään. Lietepalstojen reunassa oli niitten vartian pieni talo. Sinne pysähdyttiin aina aamuisin kahville tai teelle ja syömään eväitä ennen omalle pals-

talle menoa. Hevosille annettiin samalla vettä ja heiniä. Tämän jälkeen jokainen kiirehti ladolleen tekemään heinä- tai lyhdekuormansa ja paluumatka kotiin alkoi. Kesäisin lietteillä heinän teossa ja kauran niitossa kilvattiin työssä. Kunniä kuului sille perheelle, joka ensinnä sai heinät seipälle tai kaurat viisikoille kuivamaan. Nopeimmat henkilöt niittivät jopa sata viisikkoa päivässä. Kuitenkin iltaisin ja aamuvarhain moni mies ja poika otti onkensa ja uistimensa, sekä kiirehti läheisen Taipaleenjoen rantaan kalastus-onneaan kokeilemaan. Aina he sieltä paisti- tai keittokalat saivatkin. Olin yksi tällainen kalastaja ja jo lapsena isältäni opin saanut.

Kerran tai pari viikossa kokoontuivat heinäntekijäin nuoremmat henkilöt tanssiaisiin johonkin tasalattiaiseen saraimeen. Silloin haitarin soiton ja piirileikkien laulajain äänet kantautuivat kauas tasaisella niittyaukealla. Se oli hauskaa rentoutumista kovan työn jälkeen. Samanlaisia olivat myös n.s. talkoot tansseineen. Niihin talonväki kutsui kyläläiset avukseen suorittamaan esimerkiksi kiireisen viljan leikkuun tai perunan kaivuun. Työn jälkeen talo tarjosi talkooväelle pullakahvit ja tanssit.

Palatkaamme vielä muistellen tämän vuosisadan alkukymmenien vuosien uusiin viljelyskasveihin ja työvälineisiin. Silloin Sakkolassa aloitettiin viljellä yhä suuremmassa määrässä vehnää, sokerijuurikasta, punajuurta, porkkanaa ja kaalia. 1939 siellä kasvatettiin ensinmainittua jo satojen hehtaarien alueella ja toiseksi sanottua 67 ha:n alalla. Eräissä puutarhoissa oli jo tuhansia omenapuita ja lisäksi luumu-, päärynä- ja kirsikkapuita, sekä satoja viinimarja-

pensaita. Tunnetuin puutarha oli Kekkilän kartanossa, jossa silloinen omistaja, tohtori Mikko Jortikka, kokeili lannoitussekoitteilla. Ne kantavat yhä tuon kartanon nimeä ja ovat paljon käytettyjä. Tämä kartano otti Sakkolassa myös ensiksi käyttöönsä traktorin veto- ja voimakoneena, ja pian niitä oli toisillakin taloilla. Uudet ja tehokkaat kyntö-, kylvö-, äestys-, jyräys- ym. työkalut muuttuivat entistä paremmiksi ja traktorien vetoon sopiviksi. Näin Sakkolan maanviljelys kehittyi ja kasvoi monipuoliseksi. Peltoala lisääntyi vuodesta 1920 olleesta 4 337 ha:sta vuoteen 1937 6 730 hehtaariksi.

Sakkola kuuluikin maanviljelyksen alalla jo ylituotantoalueisiin ja koko Karjalan Kannas oli myös saavuttanut elintarviketuotannossa omavaraisuuden, sekä viljan, että karjan tuotteitten osalta. Porsaista oli jo ylituotantoa 35 000 kpl. Ne myytiin muualle Suomeen. Myös hevosten kasvatus ja kehittämistyötä oli Sakkolassa tehty jo ennen talvisotaa lähes sata vuotta. Niimpä monissa valtion ravikilpailuissa Sakkolan hevoskasvattajat saivat palkintoja vuodesta 1877 alkaen. Heistä

mainittakoon kauppias Matti Lamppu Ojaniemestä ja Pekka Pitkänen Karholasta.

Koko maatalouden kehittämässä vaikutti suuresti Sakkolan maamiesseura, joka oli perustettu po 1899. Jo seuraavana vuotena se järjesti oman maatalousnäytellyn. Se hankki uusimallisia työkaluja lainattavaksi, pani toimeen jatkuvasti näyttelyjä, hankki siitoseläimiä, perustaen myös sonniyhdistyksiä ja palkkasi puutarha-, karjanhoito- ja metsänhoitoneuvot. 1935 se järjesti Kiviniemeen kihlakunnan maatalousnäyttelyn. Seuran jäsenmäärä oli 1939 474. Näin siis vuosisadan vaihteesta talvisotaan ja vielä senkin jälkeen 1941—44 kevääseen asti Sakkolan maatalous kehittyi ja vaurastui. Hyvä oli siellä elää ja olla. Kaikki oli niin selvää ja tuttua. Miten lie-nnee nyt? Ei edes katsomaan pääse.

Muistathan sie ne entiset kotipaikat kuitenkin viel ja kerrothan lastenlapsillesikin kuin siel' ennen onnellisesti elettiin.

Tätä sarjaa tein kaksi vuotta. Yhteisvoimin ilmestyi onneksi vain 6:sti vuodessa.

Vuonna 1950 starttasi oma yritykseni Linografica erikoisalana linolaatat ja elokuvamainokset. Varsinkin julisteiden suurempien painopintojen kohdalla voitiin linolaatoilla aikaansaada huomattavia säästöjä metallilaattoihin verrattuna.

Sitten tuli silkkipaino ja syrjäytti linolaatat, yleistyi offset ja syrjäytti kohopainon, alkoi elokuva-alan lama joka tyrehtytti koko filmitoiminnan. Sitten tuli televisio lamauttaen loputkin elokuva-alan toiminnoista. Lino-

graficalta työt vähenivät mutta verotus lisääntyi vuosi vuodelta, se oli lopetettava. Oli tullut aloitettua mainoshoitajakurssi, jonka sain päätökseen keväällä -62, juuri ennen 50-vuotispäivääni. Samaan aikaan poikani valmistui ylioppilaaksi.

Pellervolaisten osuusliikkeiden mainostoimistossa Mainosyhtymässä ehdin vielä työskennellä 4,5 vuotta ennen tuloa viimeiseen työpaikkaani Mainos-TV:hen 1967. Lähes 10 vuoden mittaiseksi ehti tämä elämäni pisin työsuhte, jolta täysinpalvelleena graafisena suunnittelijana lähdin sille loputtomalle lomalle.

TULE PYÖRÄKAUPPAAN

**jossa on kilpailukykyiset hinnat ja
asiantuntijapalvelu.**

HOIDAMME KAIKKIIN MYYMIIMME POLKUPYÖRIIN JA MOPEDEIHIN TAKUUHUOLLON, VARAOSAT JA TARVIKKEET.

LEMPÄÄLÄN PYÖRÄ

M. TOIVA - Puh. 750 286

PENTTI KERMINEN:

Pojan elämää

Synnyin Sakkolan pitäjässä syyskuisena päivänä vuonna 1922. Silloin oli niin sateinen kesä, että vilja mätäni pellolle ja poika lisäksi jäi ilman äidinmaitoa. Seuraus oli tästä, että pojalle kasvoi kellukkamaha, pihikintut ja iso pää!

Silti vuodet vierivät. Muistiini on näiltä vuosilta jäänyt surkea muisto. — Sillä olin innokas mäenlaskija, enkä malttanut lähteä mäestä kotiin ennenkuin oli menneet aineet housuuni! Tapani oli tarttua aidan seipääseen kiinni ja lyödä kintut ristiin, mutta kun oli jonkin aikaa kamppailtu niin luonto voitti ja takapää toimi!

Sivuhuomautuksena mainitsen, että sain lempinimen "Putina" siitä kun söin raakaa sipulia halukkaasti ja tietysti haisin! Vahvistuin kumminkin tuossa hajussa, ehkä siksi, että olimme Sakkolan porsaspitäjässä.

Sitten päätin miehistyä, kun olin viisi-vuotias!

Opettelin aakkoset ja taaper-sin opettaja Saukon alakouluun. Kävi niin, että poikakaverini Olavin kanssa meiltä kerran eväät vaihtuivat, sillä äitini ompelemat koululaukut olivat tehty samasta kankaasta. Kerron tämän siksi, että vihasin sianlihaa, kun taas vihannes-sipuli oli lempiruokaani. Olavilla oli tietysti läskiä leipien välissä, minulla kalaa ja sipulia!

Kun eväät oli syöty, niin huomattiin vasta se, että eväät olivat vaihtuneet. Siitä riitti riemua päiväksi koko luokalle.

Kasarmi oli minun kotini läheisyydessä. Kasarmin eräs poika vihasi ystävääni Lassia niin, että hän uskalsi kulkea vain metsää

myöten kouluun. Siksi minulla kerran oli senaikuisen elämäni vaikein tehtävä edessä: Minun oli lyötävä tätä poikaa vitsalla naamaan, muuten olisi ollut oma takamus potkujen kohteena. Huusin itsekin ja löin! Kun sain työni tehtyä ja palasin selitin, että miksi minäkin märisin. — Kun kaveri löi minua myös! Hän oli niin vanttera, että olisi pystynyt lyömaan ketä tahtoi, mutta sakin painostus otti pojalta luonnon pois. Tätä koulumatkaa oli viisi kilometriä, joten kyllä ehti aina reissussa rähjäntyä.

Minä huomasin jo heti alakoulussa omaavani ihmeellisen kyvyn lukea läksyt nopeasti ja sainoin aina kotona: Sivu loppuun! Näin kirja oli kohta "luettu" läpi, mutta äiti alkoi ihmetellä ja meni naapurista kysymään, että kuinka se kirja meni niin nopeasti läpi? — Siinä jouduin suuresta valheesta kiinni!

Kotona piti pojan kesällä tehdä töitä kovasti, ainakin yrittää. Vaikka en kyllä ollut kovin vireä kasvimaata kitkemään ja siksi yritinkin monesti keplotella työnteossa. Kumminkin työtä vaatimaan oli pahin "piiska" vanhin veljeni, jota piti peljätä ja kun nioittaa, sillä hän oli viisi vuotta minua vanhempi ja uhkasi antaa "Putinaa" selkään ellei työ maistunut. Joten pakko oli "Sakaran tanssia kun piiskalla soitettiin."

Myös halusin usein olla omissa mietteissäni ja kun hyvällä lapsella on monta lempinimeä, niin sain minäkin miettimisestääni "Putinan" lisänimen perään vielä "Suhisijan".

Niin vuodet vain kuluivat "su-

histessa" ja tuli 30-luvun alkuvuosien pula-aika. Joskaan minun kodissani ei siitä tiedetty mitään, sillä isälläni oli maanviljelystä ja lisäksi hän oli putkimies, joten ansaitsi markkoja ulkopuoleltaakin, kuten sanottiin.

Tämä vuosikymmen, kolmekymmentä, jäi erikoisesti mieleeni siitä, kun olin ensi kerran uutta vuotta vastaanottamassa kasarmilla. Se hetki ilotulituksineen oli elämäni kohokohta! Seisoin sotilaitten takana ja veisasin virttä: — Jumala ompi linnamme... Sotilaat olivat suurin ihailuni kohde ja hengessäni toivoin, että minäkin eräänä päivänä seisaisin juuri tuossa rivissä!

Olin silloin 8-vuotias ja erittäin heiveröinen poika. Koitti taas syksy, niin menin Kiviniemen pohjoisen piirin kansakouluun, joka oli aivan uusi ja komea rakennus.

Alakoulunopettaja piti aina aamuisin hengitysharjoituksen, kääntyi sivuttain ja sanoi: — Rinta on oltava tämän näköinen! Kyllä minä ihailin opettajaa. — Myöhemmin käsitin ajatellessani naisopettajan rintaa, että eihän se rinta minun luupiikilläni voimiltoinkaan noin kauniin linjakkaana kaartua, vaikka vetäisi kuinka ilmaa sisäänsä!

Sitten toisella yläluokalla ilmestyi minun näköpiiriini ensimmäinen Suuri Rakkaus, Esteri! Silloin kun olimme yhdessä järjestäjinä, niin huopatosut oli ne välineet jolla tätä rakkautta ilmennettiin, sillä seisoiimme pulpettien välissä ja potkimme! Esteri kutsui minua "koiran-hännäksi" ja minä häntä "kissan-hännäksi."

Samana vuonna tuli luokallemme myös toinen ihailuni kohde, Singne. Hänen muotonsa uhosivat rakasta opettajaamme. Ihailin, koska hänen oli niin kovin

helppo tehdä näyttäviä hengitysharjoituksia myöhemmässä elämänsä vaiheessa.

Poikakavereita oli paljon, useita heistä kaatui sankarina jatkosodassa. Erikoisesti muistan Nikolain. Hän oli erittäin hyvä laulamaan ja sai aina laulusta täydet pisteet.

Ensimmäisellä ja toisella luokalla istuin Unton vieressä. Hän oli kirjakauppiaan poika. Kolmannella luokalla istuin Erkin kanssa vieretysten. Silloin "Kissansilmä" pyysi minulta lainaksi kynänteroittajaa, mutta Erkki sanoi: — Älä anna! Ja siinä olinkin vaikeuksia, kun piti antaa salaa, ettei Erkki mitään huomannut. Neljännellä luokalla meitä oli vain neljä poikaa: Miika, Erkki, Pentti ja minä.

Koulun jälkeen tapasin usein poikakaveri Pauli Leinosen. Hän oli naapurikylän poika. Olimme silti usein vapaa-ajat yhdessä ja siksi meille sattui monta yhteistä seikkailuakin.

Kerran kun seurasimme pienen välimatkan päästä isompia tyttöjä, joilla oli sotilaat saatolla, niin se vasta tyttöjä keljutti. Eräs tyttö meni pari metriä tiestä pistalle, muuta kuin vaaleat housut heilahtivat. Silloin me pelästettiin, meitä niin ujostutti. Pitkään aikaan emme uskaltaneet seurata isojen tyttöjen perästä.

Eräs "E-kiva"ksi kutsuttu näytti usein suutelon mallia. Hän pussasi halulla ja hartaasti sota-poikia!

Siinä oli meille pikku pojille esimerkkiä ja oppia. Vaikka jo Kasarmilassa olikin elokuvat, ei ne koskaan vastaa luonnon näkyä!

jatkuu

Kauran niittotalkoot

Karjalassahan on tapana pitää, varsinkin syksyisin, kaikenlaisia elonkorjuutalkoita, joihin melkein poikkeuksetta kuuluivat myös lo-pettajaistanssit. Talkoisiin ei katta käskyä tarvinnut, vaan kiireen vilkkaan riennettiin naapuria autamaan. Niinpä taas kerran kulki sana kylässämme, että eräässä talossa ovat kauran niittotalkoot. Ja niin sitten lähdettiin sirpeinemme, yksi talosta tai kaksi parhaasta, kohti kaurapeltoa. Pojan vintiöt olivat tehneet omia arvelujaan ja ottaneet sirppien lisäksi myös virsikirjat mukaan, koska talonisäntä sattui olemaan pyhäkoulunopettaja.

Pellolla aherrettiin kuin muura-haiset, melkein kilvaten, ja koitettiinpa saada vieruskaveria kierretyksi "saareenkin". Jotkut tekivät myös niisanotun isännän lyhteen, joka oli valtavan suuri. Se pantiin sitten tyvelleen maahan ja päähän sitten tavallista pienempi lyhde hatuksi.

Illan suussa urakamme tehtyämme lähdettiin talonväen tarjoamalle talkookahville. Kahvileipänä oli maukkaita rinkeleitä.

Kun sitten alkoi tulla kotiin-lähdön aika, niin käveli talonisäntä tomerasti keskelle tupaa ja sanoi: "Kiitos talkooväelle ja nyt sitten Kilhuaholle tanssimaan! Selainenhan se tapa on." Isäntä ei ollut ahdasmielinen, vaan nuoria ymmärtävä, koska talossakin oli nuorta väkeä. Kyllä pojat olivat nolon näköisiä virsikirjat taskuisan. Mutta mitäpä siitä! Kiittelimme ja hyvästelimme isäntää ja emäntää, sekä suunnistimme kohti ahoa.

Ei enää tuntunut selän kipeys aherruksen jälkeen, kun haitarin soidessa pistettiin jalalla koreasti niin, että aho pölisi.

Talkoot olivatkin sellaisia piristyspillereitä tavallisten, arkisten töiden lomassa, ettei muita lääkkeitä tarvittukaan.

T. L.

Sattuvasti sanottuja

Savonlinnassa olelee eräs sakkolalaista syntyperää oleva mies, Jussi, joka siellä tunnetaan armoitettuna humoristina.

Television ohjelman tekijät lie-nee monesti käyttäneet hyväkseen juuri Jussi oivalluksia, näin arvellaan.

Tässä pari sanavalmiin Jussin tokaisua:

Hei Jussi, huutaa poliisi! Kun hän ajaa pimeällä valottomalla polkupyörällä. — Teillä ei ole valo-ja! — Ei se mitteä, ei se mitteä, ko ei meil uo ketteä nyt koton-koa! Ja Jussi jatkoi polkemista.

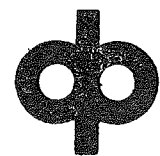
□ □ □ □

Onko tämä totuus vai kalavale, saatte jokainen itse ajatella asian päätöstä.

Jussi oli pienen tyttänsä kanssa ongella ja edistykseen mies kun oli, päätti Jussi samalla opettaa lapselleen laskuoppia. Kun hän sai kalan, sanoi yksi ja tyttö sanoi yksi. Kun Jussi veti toisen kalan, niin hän sanoi kaksi ja tyttö sanoi kaksi. Ja kun istuivat tunnin verran veneessä, eikös tuo lahjakas lapsi jo osannut laskea tuhan-teen asti!

Va-Tu

**TAMPEREEN SEUDUN
OSUUSPANKKI**

- JOUSTAVAN PALVELUN PANKKI -

Liikkeemme tuli tänä keväänä toimineeksi

30 vuotta

Kiitämme kaikkia asiakkaita kolmen vuosikymmenen varrelta. Uskomme 30 vuoden kokemuksen antavan meille entistäkin paremmat mahdollisuudet palvella, niin entisiä kuin uusiakin asiakkaitamme.

A-ryhmän sähköurakointioikeudet koko valtakunnan alueella.

RAASKAN SÄHKÖLIIKE

Vesilahti
puh. 931 - 739 541

Valkeakoski
puh. 937 - 41 810

Vesilahden Säästöpankki
auttaa - neuvoo - palvelee

**LEMPÄÄLÄN
PELTITYÖ**

OM. V. RIIKONEN

Puh. Tampere 740 886 (verstaaseen)

Suorittaa kaikkia rakennusalan pelti- ja rautatöitä urakalla ja laskuun.

Honni Hatakka
Kalevanpuistotie 16 A 7
33500 TRE 50

**VESILAHDEN
OSUUSPANKKI**

*joustavaa
pankkipalvelua*

**SUVANNON
SEUTU**

Suvannon ympäristön kotiseutulehti, ilmestyy 1977 8 kertaa vuodessa.

Tilaushinta 20 mk vuosikerta.

Ilmoitushinnat 1 mk palsta cm vakinaisista ilmoituksista alennus.

Toimituksen ja konttorin osoite 37370 Narva. Puhelin 931 - 734 843.

Postisäilytys TA 4307 63 - 1

Pankki Vesilahden Osuuspankki 37370 Narva.

Vastaava toimittaja Viljo Purontaa.

Toimituskunta Viktor Ryyppö, Helmi Uosukainen, Uuno Pulakka, Eero Koppanen ja Väinö Kekki.